

Håller Europa

Samtalshandledning

sensus

Håller Europa är en antologi om identiteter, mångkultur och religiositet i Europa av Ewa Lindqvist Hotz (red.)

Håller Europa är en tankeväckande bok som lyfter fram existentiella perspektiv kopplade till europafrågorna.

Boken kan beställas från Cordia: order@cordia.se,
www.cordia.se

Till studiecirkeln

ETT GOTT SAMTALSKLIMAT

En grupp om fem till åtta personer brukar fungera bäst i samtalscirkeln. Då finns tillräckligt många perspektiv med för att samtalet ska bli dynamiskt, samtidigt som alla får utrymme att testa och utveckla sina tankar. När samtalet rör sig om svåra och känsliga frågor är det särskilt viktigt att klimatet präglas av respektfullt lyssnande och en icke-dömande attityd. Om någon säger något som du absolut inte kan hålla med om är det självfallet mer konstruktivt att ställa frågan "Hur tänker du då" än att omedelbart leverera motargument. Tala för dig själv och var tillmötesgående mot de övriga i gruppen.

CIRKELNS ARBETSSÄTT

Inför varje träff bör alla ha läst det aktuella kapitlet. Läs gärna med pennan i hand och markera det som väcker frågor eller tankar hos dig och som du vill diskutera. Låt era markeringar bilda utgångspunkter för träffens samtal. Förslagen nedan ska ses just som förslag.

TIPS PÅ SAMTALSMETODER

Bikupan, då samtalsfrågan först bearbetas två och två, är en metod som ger stor frihet och trygghet att uttrycka det som inte är färdigformulerat. Man får treva och böka med formuleringarna en stund innan man uttrycker sig i den större gruppen.

Rundan, då man går laget runt och alla får säga sitt i tur och ordning, säkerställer att alla kommer till tals. Nackdelen kan vara att man spänt sitter och inväntar sin tur och missar det som sägs.

En variant, som också har fördelen att vara mera lekfull, är att man kastar ett garnnystan mellan deltagarna utan särskild ordning. Den som får garnnystanet har ordet. När man sagt sitt håller man kvar tråden och kastar nystanet vidare till en annan person i gruppen. Det är alltid fritt att inte uttala sig, och då säger man "pass", håller kvar tråden och kastar nystanet vidare. För cirkelledaren medför lekfullheten i metoden att det är lättare att markera eller säga "Dags att kasta vidare" om någon håller ordet alltför länge.

FÖRSTA SAMMANKOMSTEN

Börja den första sammankomsten med att presentera er för varandra. Låt inte presentationen bli lång, men säg gärna något personligt. Berätta också vad ni har för förväntningar på studiecirkeln. Vilka mål har ni? Finns det gemensamma mål? Anteckna gärna för att kunna återkomma till målbeskrivningen längre fram i cirkelns arbete för en kontroll om cirkeln är på rätt väg. Det kan finnas praktiska frågor som "Vem fixar fiket?" att komma överens om.

CIRKELLEDAREN

Studiecirkeln bör ha en cirkelledare. Cirkelledaren kan mycket väl vara en i gruppen utan djupare kunskap i ämnet än de andra deltagarna. Cirkelledarens främsta uppgift är att se till att samtalet håller sig till ämnet och att alla får komma till tals. Om någon dominerar samtalet är det cirkelledarens uppgift att sätta gränser.

Cirkelledaren tar också kontakt med Sensus. Från Sensus kan cirkelledaren få pedagogiskt och praktiskt stöd. Cirkelledaren ansvarar för att samtalet kommer igång vid varje sammankomst (om inte cirkeln på förhand kommit överens om att låta uppgiften cirkulera i gruppen), och cirkelledaren tar vid slutet av varje träff upp vad som ska förberedas till nästa gång.

Förslag till samtalsfrågor

KAPITEL 1.

ETT SOCIALT OCH ANDLIGT KONTRAKT FÖR MÅNGFALDENS EUROPA

1. "Mångfalden är inte försonad".
Hur tänker du att Hans Ucko menar med den formuleringen?
2. Var ligger mångfaldens rikedom?
Kan du ge konkreta exempel?
3. Vad är det vi fruktar när vi har svårt att inkludera personer med annat ursprung och annan kultur?
Är vi rädda för att förlora något? Vad?
Är vi rädda för att förändras? Varför?
4. Hans Ucko pekar på kyrkans motsägelsefulla status: Kyrkan är en maktfaktor, samtidigt som kyrkans budskap av många uppfattas som irrelevant.
Vilken roll vill du att kyrkan ska spela i strävan efter ett hållbart Europa?
Hur kan du själv påverka kyrkans agerande?
5. Är din församling ett verktyg för mångfald? Hur?
6. Hur bygger vi en inkluderande europeisk värdegrund? Samtala om "den femte friheten", som Hans Ucko definierar den.
Hur kan vi gestalta "den femte friheten" i våra sammanhang?

KAPITEL 2.

ISLAM OCH IDÉN OM EUROPA

1. Ibland definieras saker, beteenden, åsikter och människor som icke-europeiska. Mattias Gardell visar att "Europa" är ett synnerligen relativt begrepp och berättar om hur definitionen av Europa kan formuleras i diskriminerande syften.
Har du någon egen upplevelse av detta som du kan berätta om?
2. Mattias Gardell pekar på medias roll i skapandet av vår bild av verkligheten.
Har du egna upplevelser av hur erfarenheten kan justera den verklighetsbild som media skapar av andra kulturer och människor med annan bakgrund än den egna?
3. Samtala om hur skillnaden mellan vi och dem förstärks av vår användning av språket.
4. Är Gud kristen?

KAPITEL 3.

TURKIET – ETT HOT MOT ELLER EN BYGGSTEN I EUROPEISK IDENTITET?

1. Vilket budskap ges om Turkiet inte tillåts ansluta sig till den europeiska unionen?
Vilka följder kan ett avvisande få?
2. Vilken betydelse har de föreställningar om islam och muslimer som finns i det traditionella svenska kulturarvet?
Har du personliga upplevelser, och hur tänker du kring dem?
3. Vilka vinster kan komma av ett välkomnande av Turkiet in i den europeiska gemenskapen?
4. Ett medlemskap i EU är resultatet av en social, politisk, kulturell och ekonomisk process som för samman länder och folk som från olika utgångspunkter ser sig själva som européer, skriver Ingmar Karlsson.
Vilka möjligheter ser du i det?
Vilka faror?

KAPITEL 4.

DET KOSMOPOLITISKA EUROPA

1. Samtala om de olika typer av kosmopolitism Rebecka Lettervall skiljer på: Den moralisk-politiska kosmopolitismen, den individualistiska kosmopolitismen respektive den multikulturella kosmopolitismen och de reservationer hon belyser.
2. Skulle du vilja kalla dig själv kosmopolit?
Vilken slags kosmopolitism står du då för?
3. Samtala om problemet i att formulera idéer som har anspråk på att ha universell karaktär.

Kapitel 5. Jämställdhet innebär ett bättre samhälle för alla.

1. Ökad jämställdhet är en demokratifråga.
Samtala om vägar att nå ökad jämställdhet.
2. Tror du att det finns skillnader mellan kvinnors och mäns ledarskap?
Vilka är dessa, i så fall?

KAPITEL 5.

JÄMSTÄLLDHET INNEBÄR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR ALLA

1. Ökad jämställdhet är en demokratifråga.
Samtala om vägar att nå ökad jämställdhet.
2. Tror du att det finns skillnader mellan kvinnors och mäns ledarskap?
Vilka är dessa, i så fall?

KAPITEL 6.

VARFÖR SKA JAG BEHÖVA VARA RÄDD?

1. Jag är rädd för den kristna högern för att den använder religionen på ett väldigt gammalmodigt sätt, för att hota och skrämman människor till moralisk ordning, skriver Elisabeth Ohlson Wallin. Vad har hänt med Jesu budskap på vägen, undrar hon.
Samtala om detta.
2. Vilka värderingar är icke-förhandlingsbara, menar du?

KAPITEL 7.

VAD SKA JAG SÄGA TILL MINA BARN NÄR DE EN DAG FRÅGAR OM JAG ÄR MUSLIM?

1. Hur förmedlas bilden av islam till barnen i Sverige?
Vad kan vi göra för att befrämja en mer rättvisande bild?
2. Varför lyfts ett litet antal klichéer av muslimen fram i medierna?
Vilka behov tillgodoses, tror ni?
3. ”... vägen till Gud går inte via lagar, regler ritualer och böcker - utan via hjärtat”, upptäckte Ozan Sunar. Kärlekens religion, citerar han sufipoeten Rumi, står bortom varje trosbekännelse.
Samtala om Ozan Sunars upptäckt och om citatet från Jalal al-din Rumi.

KAPITEL 8.

JAG ÄR EN INDIVID, INTE ETT KOLLEKTIV

1. Har du själv i något sammanhang känt att du inte tagits emot som den person du är, utan som representant för ett kollektiv som man haft en fördomsfull uppfattning om?
Hur reagerade du?
2. Samtala om det dubbla förtryck som muslimska kvinnor kan möta i Sverige?
Är det ett förtryck som även kvinnor från majoritetskulturen kan känna igen sig i?
3. Vi har alla fördomar.
Vilket ansvar ger medvetandet om detta?
När spräcktes senast en av dina fördomar? Vad var det som hände?

KAPITEL 9.

KRISTEN KYRKA I ETT MÅNGKULTURELLT OCH MÅNGRELIGIÖST EUROPA

1. Hur har svenska kyrkan, i dina sammanhang, navigerat i förändringen från enhetssamhälle till mångreligiöst samhälle?
2. Hur upplever du att kyrkan förändrats?
3. Hur kan min församling vara en integrerande kraft? Vad behöver eventuellt utvecklas?
4. Grundfrågan i varje kristen reflektion är, skriver Anders Wejryd och Ann-Cathrin Jarl: Vad behöver min medmänniska? Vart kan den frågan leda oss i ett mångkulturellt samhälle?
5. Hur tycker du att Svenska kyrkan borde agera när det gäller de frågor man valt att prioritera under det svenska ordförandeskapet i EU?
6. Hur ser vårt ansvar som majoritetssamfund ut, anser du?

KAPITEL 10.

GRÄNSÖVERSKRIDANDE DIALOG - FÖRÄNDRING ELLER FÖRSTENING?

1. Samtala om Kyrkornas Världsråds riktlinjer för interreligiös dialog.
Vilka är utmaningarna?
2. I vilka rum kan den mest konstruktiva religionsdialog föras?
3. Hur kan min församling spela en aktiv roll i partnerskap med samhällets olika aktörer för det gemensamma goda?
4. Religionsdialog handlar i någon mån om att överträda gränser.
Har du själv upplevt att du gått över en gräns?
Hur kändes det?
5. Hur uppfyller min församling sin fredsskapande uppgift?
6. Vad betyder ordet ”mission” för dig?
På vilket vis har det en koppling till religionsdialog, anser du?
7. Om begreppet ”folkhem” ska kunna användas på nytt behöver det dammas av och förstås i vår tid, skriver Annika Wirén.
Hur skulle din vision av ”folkhemmet” kunna se ut?

KAPITEL 11. GUDS HUS I FISKSÄTRA

1. Anser du att Gud behöver olika hus för sina tillbedjare av olika trosriktningar?
Varför, i så fall?
2. Kan vår stora vilja att mötas leda till att vi förlorar något viktigt?
Hur tänker du om det?
3. Vilken betydelse kan det få för oss att vi hittar det gemensamma i våra religioners berättelser?

KAPITEL 12. FREDSAGENTERNA

1. Fredsagenterna är ett projekt som konkret verkar för att bryta främlingskap och isolering.
Samtala om idéerna som projektet bygger på.

SLUTORD

1. Annika Ström Melins ger en tillbakablick på EU:s historia och pekar på Europaprojektets två fundament. Det ena fundamentet har nästan glömts bort, menar hon, och hela bygget har börjat vackla. Vilken betydelse kunde en ökad kunskap om EU:s framväxt få?
Kunde den hjälpa oss att hitta den europeiska identitet där vi är medmänniskor, medskapare och medborgare?
Vad kan vi göra, där vi står och verkar, för att befrämja det historiska medvetandet?